

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประตู เรือนจำกลางนครราชสีมา

BUDDHA-DHAMMA INTEGRATION TO ENHANCE WORKPERFORMANCE OF PRISON GATE
OFFICERS IN NAKHON RATCHASIMA CENTRAL PRISON

มานพ อักษรนครบุรี, พระครูปฐมวรจักร และพระชาณูฤทธิ์ ธมฺมานนฺโท,

Manop Aksornkhonburi, Phrakhrupathumworachak and Phrachanrit Dhammantho

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: rebirth.vita@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประตูเรือนจำกลางนครราชสีมา 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิบาท 4 กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประตูเรือนจำกลางนครราชสีมา 3) เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประตูเรือนจำกลางนครราชสีมา การวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ผสมวิธี การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.779 กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน จากนั้นสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการวิเคราะห์ค่าเอฟ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูปหรือคน ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประตูเรือนจำกลางนครราชสีมา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.33$) 2. ความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิบาท 4 กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประตูเรือนจำกลางนครราชสีมา โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับมาก ($R=0.783^{**}$) จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย 3. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประตูเรือนจำกลางนครราชสีมา พบว่า 1) ฉันทะ คือ ความรักและภูมิใจในบทบาทด้านหน้า ซึ่งเปลี่ยนทัศนคติจากการถูกบังคับสู่การปฏิบัติด้วยใจรัก 2) วิริยะ ความเพียรพยายามในการพัฒนาทักษะการตรวจค้นและการวิเคราะห์สถานการณ์อย่างต่อเนื่องไม่หยุดนิ่ง 3) จิตตะ มีจิตจดจ่อ เอาใจใส่ต่อหน้าที่อย่างเคร่งครัด ณ จุดเข้า-ออก ซึ่งถือเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญที่ห้ามเกิดความผิดพลาด 4) วิมังสา ไตร่ตรองพิจารณาอย่างรอบคอบในการทำงานเพื่อป้องกันเหตุไม่คาดฝัน การบูรณาการหลักธรรมเหล่านี้ไม่เพียงแต่สร้างวินัยและความมั่นคงปลอดภัยให้แก่เรือนจำ แต่ยังหล่อหลอมให้เจ้าหน้าที่สามารถละวางอคติและปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุข มีสติ และมีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อประโยชน์ส่วนรวมขององค์กรอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การบูรณาการ; ประสิทธิภาพ; หลักอิทธิบาท 4

Abstract

This research aims to 1) study the level of efficiency, 2) study the relationship between the Four Noble Truths (Iddhipada 4) and efficiency, and 3) to propose the integration of Buddhist principles to enhance the work efficiency of the gatekeepers at Nakhon Ratchasima Central Prison. The research employed a mixed-methods approach. Quantitative research used a questionnaire with a reliability coefficient of 0.779 and a sample of 100 people. Statistical analyses included frequency, percentage, mean, standard deviation, F-test, one-way ANOVA, and interviews with nine key informants. The research findings revealed that: 1. The overall work efficiency of the gatekeepers at Nakhon Ratchasima Central Prison was high ($\bar{X} = 4.33$). 2. The overall relationship between the Four Noble Truths (Iddhipada 4) and the work efficiency of the gatekeepers at Nakhon Ratchasima Central Prison showed a strong positive correlation ($R = 0.783^{**}$), thus accepting the research hypothesis. 3. The integration of Buddhist principles to enhance the work efficiency of the gatekeepers at Nakhon Ratchasima Central Prison revealed that 1) Chanda, which is love and pride in their frontline role, was key. This involves: 1) A shift in attitude from coercion to service out of love; 2) Diligence: Perseverance in continuously developing search skills and situational analysis; 3) Concentration: Focused attention to duty at strategic entry and exit points where errors are unacceptable; and 4) Reflection: Careful consideration and deliberation in work to prevent unforeseen incidents. Integrating these principles not only creates discipline and security within the prison but also molds officers to let go of prejudice and perform their duties with happiness, mindfulness, and maximum efficiency for the sustainable benefit of the organization.

Keywords: Integration; Efficiency; Iddhipada 4

บทนำ

ประเทศไทยมีระบบราชทัณฑ์ที่มีหน้าที่สำคัญในการควบคุม คမ်းขัง และฟื้นฟูผู้ต้องขังเพื่อเตรียมความพร้อมในการกลับคืนสู่สังคมอย่างปลอดภัยและมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยเฉพาะเรือนจำกลางซึ่งเป็นสถานที่คุมขังผู้ต้องขังที่มีคดีร้ายแรงจำนวนมาก การดำเนินงานของเรือนจำจำเป็นต้องอาศัยบุคลากรที่มีประสิทธิภาพหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ประตูล้อมรอบจึงไม่ได้จำกัดเพียงแค่การควบคุมทางกายภาพ แต่ยังต้องใช้ทักษะการสื่อสารที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานร่วมกับบุคคลหลากหลาย ทั้งเจ้าหน้าที่ภายใน นักโทษ ผู้มาติดต่อ และบุคคลภายนอก เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ลดความตึงเครียด และป้องกันเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ต้องมีการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ทั้งด้านเทคโนโลยี

และพฤติกรรมของผู้ต้องขังหรือบุคคลภายนอกที่เปลี่ยนแปลงไป และยังต้องประเมินตนเองอยู่เสมอเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานให้เหมาะสมกับบริบทของสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง เจ้าหน้าที่ประตูเรือนจำมีหน้าที่หลักในการตรวจสอบบุคคลเข้าออก ตรวจสอบสิ่งของ และป้องกันการลักลอบนำสิ่งของต้องห้ามเข้าหรือออกจากเรือนจำ ซึ่งถือเป็นภารกิจที่ต้องอาศัยความรอบคอบ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และความสามารถในการตัดสินใจในสถานการณ์เร่งด่วน ทั้งยังต้องปฏิบัติงานตามระเบียบราชทัณฑ์อย่างเคร่งครัด (กรมราชทัณฑ์, 2565)

การส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประจำประตูเรือนจำ บุคลากรกรมราชทัณฑ์ปฏิบัติงานตามนโยบาย มุ่งมั่นสร้างผลการปฏิบัติงาน แสดงถึงแก้ไขพัฒนาพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขัง เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นต่อสังคม สร้างความสงบสุขให้แก่ญาติผู้ต้องขัง สร้างความสุขเมื่อทำหน้าที่ส่งผลต่อสังคมและประเทศชาติ เพราะเรือนจำไม่ใช่สถานที่ ที่มีไว้กักขังลงโทษเท่านั้น แต่เพราะการปฏิบัติหน้าที่ด้วยคุณธรรม รักษาหลักนิติธรรมช่วยอบรมผู้กระทำผิด ให้กลับตัวเป็นคนดีและเป็นบุคลากรที่มีคุณค่าต่อประเทศชาติ เรียนรู้คู่ต้นแบบจากการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมราชทัณฑ์และการบริหารต้องมีการพัฒนาบุคลากรอย่างมีทิศทาง ดำเนินงานได้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการภายในองค์กรให้มีคุณภาพและได้รับมาตรฐานสากล การปฏิบัติงานบุคลากรของกรมราชทัณฑ์ มีเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดผลงานที่แสดงถึงประสิทธิภาพของงานแต่ละประเภทเกิดขึ้นหลังปฏิบัติงาน ทั้งนี้รูปแบบของการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมราชทัณฑ์ขึ้นอยู่กับบทบาทอำนาจหน้าที่หน่วยงานในสังกัดกรมราชทัณฑ์ กำหนดกรอบหลักในการปฏิบัติราชการของหน่วยงานในสังกัดกรมราชทัณฑ์ และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กรให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้การปฏิบัติราชการตามภารกิจของกรมราชทัณฑ์บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด สนับสนุนเชื่อมโยงเกิดความสำเร็จต่อเป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ ทั้งโดยตรงและโดยรองอย่างมีประสิทธิภาพเกิดความค่าและประโยชน์สูงสุด เช่น การกำหนดผลการปฏิบัติงานตัวชี้วัด แสดงจำนวนครั้งของการหลบหนีสำเร็จจากที่ควบคุมหรือคุมขังของผู้ต้องขัง และหากการปฏิบัติงานบุคลากร ผู้ต้องขังได้เป็นข้ามกำแพงออกมาภายนอกเรือนจำ ทณฑสถาน สำเร็จให้ถือว่าเรือนจำทณฑสถานไม่ผ่านตัวชี้วัด (สุภกิจ เจริญเวชและคณะ, 2556)

การปฏิบัติงานของพนักงานราชทัณฑ์ส่วนเรือนจำในภูมิภาคทั้งระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ปฏิบัติตามนโยบายรัฐบาล โดยเฉพาะนโยบายของกรมราชทัณฑ์ที่ครอบคลุมมายังเรือนจำกลางในจังหวัดต่างๆ และเรือนจำอำเภอ เจ้าพนักงานต้องดำเนินงานปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่อย่างเคร่งครัด สร้างผลงานเป็นที่ประจักษ์ให้เกิดนวัตกรรมแสดงประสิทธิภาพประสิทธิผลของการปฏิบัติงานตามโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ควบคุมและรักษาการณ์ ดำเนินการวางแผนพัฒนาระบบการตรวจค้น การรักษาการณ์บริเวณเรือนจำ การควบคุมผู้ต้องขังให้อยู่ในกฎ ระเบียบของเรือนจำและสร้างความพึงพอใจในการให้บริการแก่พนักงานเรือนจำ เจ้าหน้าที่ประตูเรือนจำมีบทบาทสำคัญในการอำนวยความสะดวกให้แก่เพื่อนร่วมงาน การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความใส่ใจและรวดเร็วในการเปิด-ปิดประตู รวมถึงการบริหารจัดการการเข้า-ออกของพนักงานเรือนจำอย่างเป็นระบบ จะช่วยสร้างความพึงพอใจและลดความติดขัดในการเดินทางของบุคลากร

ภายใน ส่งผลให้พนักงานทุกคนสามารถเริ่มต้นการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ และพัฒนาการบริหารระบบการควบคุมผู้ต้องขังในเรือนจำ ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกให้เจ้าหน้าที่ให้มีคุณธรรม จริยธรรม รักเกียรติและศักดิ์ศรีการเป็นข้าราชการและลงโทษเจ้าหน้าที่อย่างจริงจัง (มณฑล ชัน กสิกรรม, 2554) การบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 ซึ่งเป็นธรรมเครื่องถึงความสำเร็จในการทำงาน ได้แก่ ได้แก่ 1. ฉันทะ ความพอใจ 2. วิริยะ ความเพียร 3. จิตตะ เอาใจใส่ 4. วิมังสา ความไตร่ตรอง (อภิ.วิ. (ไทย) 35/507/294) การบูรณาการหลักธรรมดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีมืออาชีพ เป็นธรรม และได้รับความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงาน ซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนางานราชทัณฑ์สมัยใหม่ที่เน้นคุณภาพ มาตรฐาน และจริยธรรมควบคู่กันไป เรือนจำกลางนครราชสีมายังเป็นหน่วยงานที่มุ่งขับเคลื่อนการพัฒนางานราชทัณฑ์ตามนโยบายของกรมราชทัณฑ์ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพบุคลากร การสร้างนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน การยกระดับมาตรฐานการให้บริการ และการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมของเจ้าหน้าที่ให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล การนำหลักอิทธิบาท 4 ได้แก่ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา มาบูรณาการกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประจำเรือนจำ จึงเป็นแนวทางที่สามารถเสริมสร้าง แรงจูงใจ ความรับผิดชอบ ความรอบคอบ และการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง อันจะนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน

ด้วยเหตุนี้ การเลือกเรือนจำกลางนครราชสีมาเป็นพื้นที่วิจัยจึงมีความเหมาะสม ทั้งในด้านขนาดของหน่วยงาน ความหลากหลายของภารกิจ และความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ของพื้นที่ ผลการวิจัยที่ได้จะสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ในการพัฒนาระบบการบริหารงานประจำเรือนจำ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และการกำหนดแนวทางการบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 ในการปฏิบัติงานราชทัณฑ์ให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสามารถใช้เป็นต้นแบบหรือแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานของเรือนจำอื่น ๆ ในสังกัดกรมราชทัณฑ์ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาระดับการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประจำเรือนจำกลางนครราชสีมา
- 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิบาท 4 กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประจำเรือนจำกลางนครราชสีมา
- 3) เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประจำเรือนจำกลางนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา และการวิจัยเชิงปริมาณโดยการแจกแบบสอบถาม

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เจ้าพนักงานเรือนจำกลางนครราชสีมา จำนวน 132 คน (เรือนจำกลางนครราชสีมา, 2568)

2.2 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้สูตร (Yamane, T., 1973) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครนายก แบ่งออกเป็น 3 ฝ่าย ได้แก่ เจ้าหน้าที่พนักงานเรือนจำในเรือนจำกลางนครราชสีมา สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ศึกษาเฉพาะ คือ เรือนจำกลางนครราชสีมา ประกอบด้วย 1. ตำแหน่งบริหาร 2. ตำแหน่งวิชาการ 3. ตำแหน่งทั่วไป จนได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 100 คน

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูปหรือคน โดยแบ่งเป็นกลุ่ม จำนวน 4 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 2 รูป กลุ่มที่ 2 นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้บริหารและเจ้าพนักงานเรือนจำ จำนวน 4 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ (เรียงลำดับจากน้อยที่สุดจนถึงมากที่สุด) จากนั้นส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) นำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) พิจารณาจากค่า IOC มากกว่า 0.60 ขึ้นไป เมื่อนำแบบสอบถามไปทำการทดลองใช้ (Try Out) จำนวน 30 ชุด กับพนักงานเรือนจำสี่คิ้ว เพื่อทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นรวมอยู่ที่ 0.779

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งใช้วิธีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยเกณฑ์ในการคัดเลือกคือเป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาการที่เกี่ยวข้องหรือเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ตรง รวมจำนวนทั้งสิ้น 9 รูปหรือคน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ดำเนินการโดยผู้วิจัยลงพื้นที่ภาคสนาม จำนวน 100 คน ภายหลังจากได้รับอนุญาตอย่างเป็นทางการจากหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา แบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมีความสมบูรณ์ครบถ้วนทั้ง 100 ชุด และผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้เข้าสู่กระบวนการประมวลผลและวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์

4.2 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบทางการกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 9 รูปหรือคน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ การเก็บข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยยื่นหนังสือขอความอนุเคราะห์ ประสานวันเวลา สถานที่ และเตรียมอุปกรณ์บันทึก

ข้อมูลและขั้นการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสร้างความคุ้นเคย ชี้แจงวัตถุประสงค์ ขออนุญาตบันทึกเสียง พร้อมทั้งรับรองการเก็บข้อมูลเป็นความลับตามความสมัครใจของผู้ให้สัมภาษณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อบรรยายคุณลักษณะของข้อมูล สำหรับการทดสอบสมมติฐานจะใช้สถิติเชิงอนุมานด้วยวิธีการสมมติฐานโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Statics)

ผลการวิจัย

1. ระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประตูเรือนจำกลางนครราชสีมา ดังตารางที่ 1

(n=100)

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประตูเรือนจำกลางนครราชสีมา	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	(S.D.)	แปลผล
1. ด้านการเปิดปิดประตูเรือนจำ	4.29	0.58	มาก
2. ด้านการตรวจสอบการเข้าและออก	4.55	0.62	มาก
3. ด้านการปฏิบัติต่อบุคคลภายนอก	4.35	0.59	มาก
4. ด้านการควบคุมยานยนต์เข้าไปในเรือนจำ	4.49	0.39	มาก
รวมเฉลี่ย	4.33	0.47	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประตูเรือนจำกลางนครราชสีมา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D.=0.47) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการตรวจสอบการเข้าและออก ($\bar{X} = 4.55$, S.D.=0.62) รองลงมาได้แก่ ด้านการควบคุมยานยนต์เข้าไปในเรือนจำ ($\bar{X} = 4.49$, S.D.=0.39) ด้านการปฏิบัติต่อบุคคลภายนอก ($\bar{X} = 4.35$, S.D.=0.59) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ด้านการเปิดปิดประตูเรือนจำ ($\bar{X} = 4.29$, S.D.=0.58) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการทำประชาคมเพื่อการใช้ทรัพยากรน้ำของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครนายก โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปผลสมมติฐานการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาท 4 กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประตูลิ้นจกกลางนครราชสีมา

ที่	สมมติฐานการวิจัย	ความสัมพันธ์		เชิง	ระดับ	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
		มี	ไม่มี			ยอมรับ	ปฏิเสธ
1	หลักอิทธิบาท 4 มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประตูลิ้นจกกลางนครราชสีมา	✓	-	บวก	มาก	✓	-
2	ฉันทะ ความพอใจมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประตูลิ้นจกกลางนครราชสีมา	✓	-	บวก	ปานกลาง	✓	-
3	วิริยะ ความเพียรมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประตูลิ้นจกกลางนครราชสีมา	✓	-	บวก	มาก	✓	-
4	จิตตะ เอาใจใส่ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประตูลิ้นจกกลางนครราชสีมา	✓	-	บวก	ปานกลาง	✓	-
5	วิมังสา ความไตร่ตรอง มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประตูลิ้นจกกลางนครราชสีมา	✓	-	บวก	มาก	✓	-

จากตารางที่ 2 พบว่า ความสัมพันธ์หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประตูลิ้นจกกลางนครราชสีมา ดังนี้

หลักอิทธิบาท 4 โดยภาพรวมกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประตูลิ้นจกกลางนครราชสีมา โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับมาก ($R=0.783^{**}$)

หลักอิทธิบาท 4 โดยภาพรวมกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประตูลิ้นจกกลางนครราชสีมา ด้านการเปิดปิดประตูลิ้นจก มีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับปานกลาง ($r=0.463^{**}$)

หลักอิทธิบาท 4 โดยภาพรวมกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประตูลิ้นจกกลางนครราชสีมา ด้านการตรวจสอบการเข้าและออก มีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับปานกลาง ($r=0.271^{**}$)

หลักอิทธิบาท 4 โดยภาพรวมกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประตูลิ้นจกกลางนครราชสีมา ด้านการปฏิบัติต่อบุคคลภายนอก มีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับมาก ($r=0.230^{**}$)

หลักอิทธิบาท 4 โดยภาพรวมกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประตูลิ้นจกกลางนครราชสีมา ด้านการควบคุมยานยนต์เข้าไปในเรือนจำ มีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับปานกลาง ($r=0.199^{**}$)

3. พุทธบูรณาการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการทำประชาคมเพื่อการใช้ทรัพยากรน้ำของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครนายก พบว่า 1) หมั่นประชุมกันอย่างสม่ำเสมอ ได้แก่ การประชุมประชาคมเรื่องน้ำมีประโยชน์ต่อการจัดการทรัพยากรน้ำ จัดประชุมประชาคมเรื่องน้ำอย่างสม่ำเสมอ 2) พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม ได้แก่ ร่วมมือกันทำงานตามโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาการให้ความร่วมมือกันในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการน้ำ 3) ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับ ได้แก่

ยึดมั่นในหลักการ มีแนวปฏิบัติในการใช้ทรัพยากรน้ำของประชาชนที่ชัดเจน 4) เคารพนับถือผู้ใหญ่ ได้แก่ เปิดโอกาสให้ผู้มีประสบการณ์ได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการวางแผน ให้ความสำคัญกับคำแนะนำและความเห็นของผู้มีประสบการณ์ในการจัดการน้ำ 5) ไม่ข่มเหงผู้ใต้บังคับบัญชา ได้แก่ รับฟังและนำไปพิจารณาในการประชุมประชาคม เปิดโอกาสที่เท่าเทียมในการแสดงความคิดเห็น 6) เคารพหลักการระบุนิยมสถานและชุมชนวัดตุ ได้แก่ ให้ความสำคัญกับการดูแลแหล่งน้ำ พัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ 7) ตั้งใจสนับสนุนและส่งเสริมบุคคลที่ปฏิบัติดี ได้แก่ ชี้อิสต์และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส

อภิปรายผลการวิจัย

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของประตู่เรือนจำกลาง นครราชสีมา มาใช้เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

การบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 โดยเฉพาะในด้านฉันทะ มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ประตู่เรือนจำกลางนครราชสีมา เป็นปัจจัยสำคัญในการวางรากฐานส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของ ประตู่เรือนจำกลางนครราชสีมา โดยฉันทะ แสดงถึงความพอใจและความเต็มใจในการปฏิบัติหน้าที่ ความตั้งใจจริงช่วยส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่เกิดความมุ่งมั่น ตั้งใจ และมีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตน เมื่อเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้วยความพอใจและมีทัศนคติที่ดีต่อหน้าที่ เจ้าหน้าที่จะมองว่าการยืนเวรยามหรือการตรวจค้นเข้า-ออก ไม่ใช่เพียงหน้าที่ที่ถูกบังคับ แต่เป็น ความภูมิใจ ในฐานะด่านหน้าการรักษาความปลอดภัย และความสงบเรียบร้อยของเรือนจำ ย่อมส่งผลให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ความยินดีใน บทบาทหน้าที่ พร้อมทั้งก่อให้เกิดบรรยากาศการทำงานดีและความสุขในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประตู่ เรือนจำกลางนครราชสีมา

การบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 โดยเฉพาะในด้านวิริยะ การประยุกต์ใช้หลัก วิริยะ หรือความเพียร ถือเป็นกลไกสำคัญในการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประจำ ประตู่เรือนจำกลางนครราชสีมา ความเพียรที่ประกอบด้วยความอดทนยอมช่วยเสริมสร้างวินัยและความ เข้มแข็งทางจิตใจ อันเป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้เจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปลอดภัย และเป็นธรรม ซึ่งส่งผลต่อความมั่นคงของเรือนจำในหลายมิติ ขณะเดียวกัน ความเพียรยังสะท้อนผ่านความ มุ่งมั่นในการพัฒนาทักษะการสังเกต การวิเคราะห์สถานการณ์ และเทคนิคการตรวจค้นอย่างต่อเนื่อง มิใช่หยุด อยู่เพียงระดับความชำนาญเดิมเพราะสามารถปฏิบัติได้แล้ว หากแต่ต้องพัฒนาศักยภาพของตนให้มีความเฉียบ คมยิ่งขึ้นอยู่เสมอ พร้อมทั้งเพียรปรับปรุงวิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และนำเสนอแนวทางแก้ไข หรือพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อช่วยลดความเสี่ยงในการลักลอบนำสิ่งของต้องห้ามเข้าสู่เรือนจำ

การบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 โดยเฉพาะในด้านจิตตะ การประยุกต์ใช้ด้านจิตตะ เอาใจใส่ ถือเป็น กลไกสำคัญในการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประจำประตู่ เรือนจำกลางนครราชสีมา ถือเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างวินัยและสมรรถภาพทางจิตใจของเจ้าหน้าที่ มุ่งมั่นและใส่ใจกับปฏิบัติงานประตู่เรือนจำกลางนครราชสีมา สมาธิและความใส่ใจต่อการทำงาน สมาธิและ

ความใส่ใจในการทำงาน มีจิตใจจดจ่ออยู่กับหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบตลอดเวลา เพราะตำแหน่งประตูดือเป็นจุดสำคัญในการควบคุมการเข้า-ออกภายในเรือนจำ และไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านต้นเหตุความผิดพลาดปฏิบัติงาน ประตูดือเรือนจำกลางนครราชสีมา ความคู่กับการใส่ใจต่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง

การบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 โดยเฉพาะในด้านวิมังสา การประยุกต์ใช้หลักวิมังสา อันได้แก่การไตร่ตรองและพิจารณาอย่างรอบคอบ ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานประจำประตูดือเรือนจำกลางนครราชสีมา เป็นด้านหน้าในการรักษาความมั่นคงของเรือนจำ วิมังสา หรือความไตร่ตรองพิจารณาอย่างถี่ถ้วนนี้ มีส่วนช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรอบคอบย่อมนำมาซึ่งความมั่นคงและความปลอดภัยทั้งแก่ชีวิตและทรัพย์สิน เจ้าหน้าที่ยึดถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ในการปฏิบัติหน้าที่ทุกครั้งต้องมีการวิเคราะห์และวางแผนเพื่อความมั่นคงอยู่เสมอ อีกทั้งต้องอาศัยการสังเกตและพิจารณาสถานการณ์อย่างถี่ถ้วน ช่วยป้องกันเหตุไม่คาดฝันอาจเกิดขึ้นได้ รวมทั้งเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนางานในหน้าที่ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น การบูรณาการหลักวิมังสาดังกล่าวจึงเป็นการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประตูดือเรือนจำ ทั้งนี้ เพราะวิมังสาแสดงถึงการไตร่ตรองพิจารณาอย่างรอบคอบ ซึ่งช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถวางแผนและวางอารมณ์ส่วนตัวในการบริหารจัดการงานในหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม อันจะนำไปสู่ความมั่นคงและประสิทธิภาพสูงสุดขององค์กรสืบไป

1. ระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประตูดือเรือนจำกลางนครราชสีมา สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการตรวจสอบการเข้าและออก รองลงมาได้แก่ ด้านการควบคุมยานยนต์เข้าไปในเรือนจำ ด้านการปฏิบัติต่อบุคคลภายนอก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ด้านการเปิดปิดประตูดือเรือนจำ เป็นเช่นนี้เพราะ การส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของประตูดือเรือนจำกลางนครราชสีมาให้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการตรวจสอบการเข้าและออก และการตรวจควบคุมยานยนต์เข้าไปในเรือนจำต้องใช้ความละเอียดรอบคอบในการตรวจ ถึงแม้ยานยนต์นั้นมีเจ้าหน้าที่เป็นผู้นำเข้าก็ตามต้องได้รับการตรวจอย่างละเอียด ส่วนการเปิดปิดประตูดือเรือนจำ มีความสำคัญรองลงมาเนื่องจากก่อนเปิดประตูมีการตรวจสอบเบื้องต้นและแจ้งให้ผู้บริหารรับทราบเพื่อขออนุญาตเปิดประตูและปิดประตู ยังสะท้อนให้เห็นว่าการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของประตูดือเรือนจำกลางนครราชสีมา เจ้าหน้าที่ดำเนินการตามมาตรฐานกำหนด และมีประสิทธิภาพเมื่อปฏิบัติงานประตูดือเรือนจำกลางนครราชสีมา ส่งผลกระทบไปยังคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ธงชัย ทองคำ, 2563) ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม” ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ปัจจัย ปัจจัยด้านเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม ปัจจัยด้านการนับถือศาสนา และปัจจัยด้านสุขอนามัย โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หาค่าเท่ากับ 0.671 คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ควรให้เจ้าหน้าที่และหน่วยงานภายนอกสนใจต่อผู้ต้องขัง และสอดคล้องกับงานวิจัย (กองบริหารทรัพยากรบุคคล

กรมราชทัณฑ์, 2562) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการบุคลากรกรมราชทัณฑ์ที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุตั้งแต่ 39 – 45 ปี จบการศึกษาในระดับ ปริญญาตรี เป็นข้าราชการประเภทวิชาการ อยู่ในระดับชำนาญการ ได้รับเงินเดือนอยู่ในอัตรา มากกว่า 35,000 บาท มีอายุราชการน้อยกว่า 5 ปี (ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาโท ทำให้สามารถเลื่อนเป็นระดับชำนาญการได้ภายในระยะเวลา 4 ปี) มีหน้าที่ความรับผิดชอบปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายบริหารทั่วไป การปฏิบัติตามข้อบังคับกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยจรรยาข้าราชการราชทัณฑ์พบว่า ไม่แสวงหาประโยชน์ ($\bar{X} = 4.69$) และประเด้นรักเกียรติภูมิราชทัณฑ์ พบว่า มีความรักและภูมิใจในการเป็นข้าราชการกรมราชทัณฑ์ ($\bar{X} = 4.62$)

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาท 4 กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประตู่เรือนจำกลางนครราชสีมา อภิปรายผลได้ดังนี้

ความสัมพันธ์หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของประตู่เรือนจำกลางนครราชสีมา โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับมาก ($R=0.783^{**}$) เป็นเช่นนี้เพราะเมื่อเจ้าหน้าที่ประตู่เรือนจำยึดหลักอิทธิบาท 4 เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน จะช่วยเสริมสร้างความตั้งใจ ความรับผิดชอบ และการใช้เหตุผลในการทำงาน ส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่มีความรอบคอบ เป็นระบบ และมีประสิทธิภาพสูงขึ้น อันเป็นปัจจัยสำคัญต่อการรักษาความปลอดภัยและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเรือนจำกลางนครราชสีมา สอดคล้องกับงานวิจัยของ (คมสัน สุขฤทธิ์และคณะ, 2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณภาพชีวิตการทำงานของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์เขต 4” ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์เขต 4 มีกิจกรรมที่ทำให้ผ่อนคลายจากความเครียด ต้องการให้การประเมินหรือเลื่อนขั้นมีความเป็นธรรม รวมทั้งมีสวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลอย่างเหมาะสม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตการทำงานของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและสอดคล้องกับงานวิจัยของ (กองการเจ้าหน้าที่ กรมราชทัณฑ์, 2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประเมินความพึงพอใจและความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรกรมราชทัณฑ์” ผลการวิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจและความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรกรมราชทัณฑ์ เนื่องจากลักษณะงานที่ปฏิบัติของข้าราชการ ลูกจ้างประจำ พนักงานราชการของเรือนจำ/ทัณฑสถานและส่วนกลางกรมราชทัณฑ์มีความต่างกัน ส่วนความผูกพันต่อองค์กร อยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า ส่วนใหญ่มีความซื่อสัตย์และจงรักภักดีต่อหน่วยงาน/กรมราชทัณฑ์ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของหน่วยงานเป็นที่ตั้ง

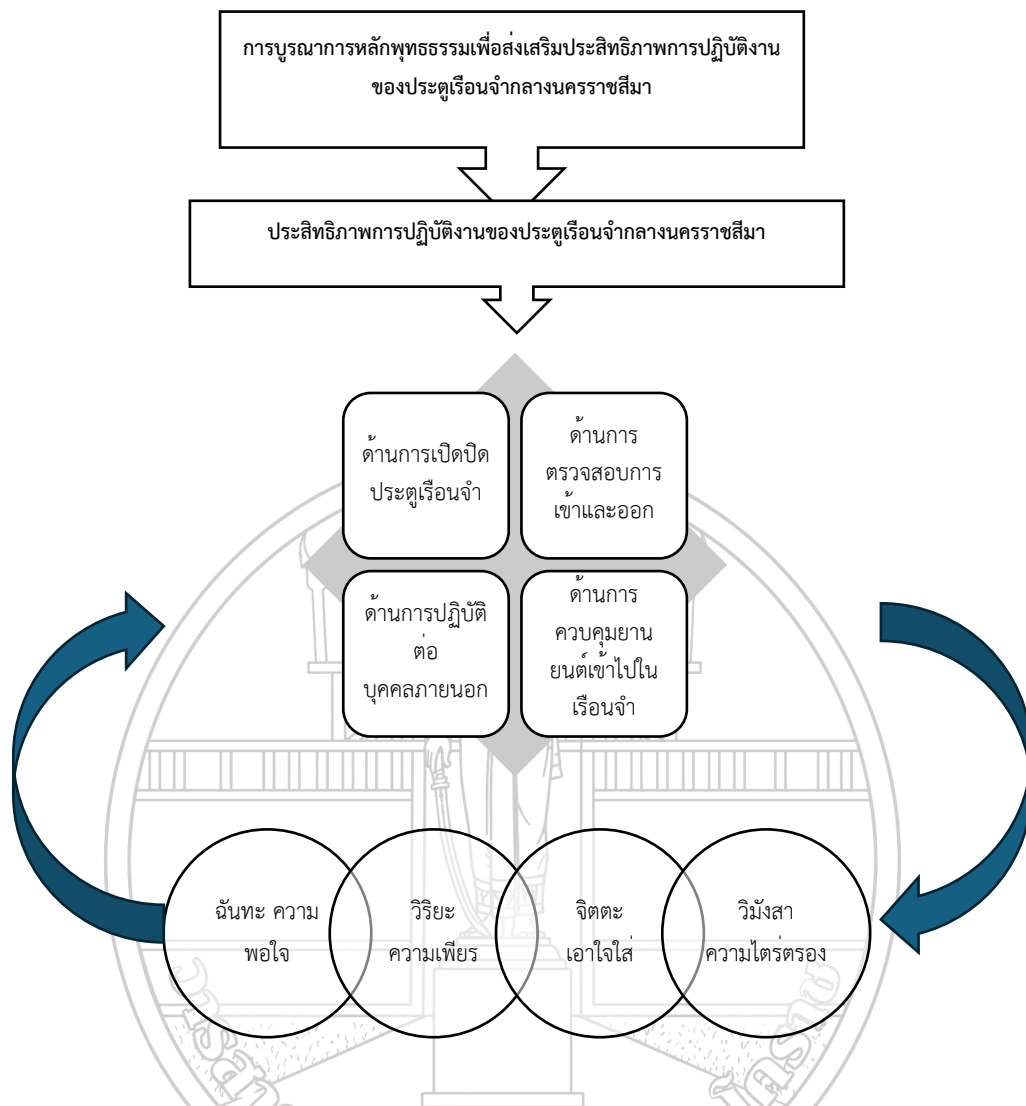
3. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประตู่เรือนจำกลางนครราชสีมา สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประตู่เรือนจำกลางนครราชสีมา ด้วยหลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย 1. ด้านฉันทะ ความพอใจ 2. ด้านวิริยะ ความเพียร 3. ด้านจิตตะ เอาใจใส่ 4. ด้านวิมังสา ความไตร่ตรอง ส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของประตู่เรือนจำกลางนครราชสีมา เหตุผลเป็นเช่นนี้เพราะ หลักอิทธิบาท 4 เป็นหลักธรรมช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจ ความรับผิดชอบ ความตั้งใจ และการใช้ปัญญาในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (กองบริหารทรัพยากรบุคคล

กรมราชทัณฑ์, 2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ค่านิยมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมราชทัณฑ์” ผลการศึกษาพบว่า บทบาทหน้าที่เป็นผู้ปฏิบัติงาน มีอายุราชการน้อยกว่า 5 ปี มีหน้าที่ความรับผิดชอบปฏิบัติหน้าที่ ฝ่ายบริหารทั่วไป และต้องการปฏิบัติงานในองค์กรที่มีกฎระเบียบในการทำงานชัดเจน ค่านิยมร่วมกรมราชทัณฑ์ ข้าราชการกรมราชทัณฑ์พึงประสงค์มากที่สุดอันดับ 1 คือ มีความซื่อสัตย์ (ต่อประชาชน/ต่อองค์กร/ต่อตนเอง) รองลงมาอันดับที่ 2 คือ รักองค์กร (สร้างชื่อเสียงให้กับองค์กร/มีความสามัคคี/ยอมรับกติกากการอยู่ร่วมกัน/สร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน) อันดับที่ 3 คือ มีคุณธรรม (มีความรักและเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (วสันต์ โพธิ์วิบูล, 2568) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพรหมวิหารธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทเจ้าพนักงานเรือนจำในการปกครองผู้ต้องขังเรือนจำ ทักษสถาน ในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา” ผลการศึกษาพบว่า หลักพรหมวิหารธรรมสัมพันธ์กับบทบาทเจ้าพนักงานเรือนจำในการปกครองผู้ต้องขังเรือนจำ ทักษสถาน ในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา และการประยุกต์หลักพรหมวิหารธรรมในการส่งเสริมบทบาทเจ้าพนักงานเรือนจำในการปกครองผู้ต้องขังเรือนจำ ทักษสถาน ในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ ด้านเมตตา ความรักใคร่ปรารถนาดี เจ้าพนักงานเรือนจำมีความตั้งใจดูแลผู้ต้องขังด้วยความปรารถนาดี พุดจาพักทหายด้วยถ้อยคำสุภาพ ไพเราะ และปฏิบัติต่อผู้ต้องขังด้วยมิตรไมตรีเสมือนญาติ ทำให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบเรียบร้อย ด้านกรุณา ความสงสารและช่วยเหลือ เจ้าพนักงานแสดงความจริงใจในการพูดคุย ให้คำแนะนำผู้ต้องขังด้วยถ้อยคำสุภาพและเป็นกันเอง พร้อมทั้งให้ความสนใจและช่วยเหลือเมื่อเห็นผู้ต้องขังมีความวิตกกังวลหรือประสบปัญหา ด้านมุทิตา ความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น เจ้าพนักงานแสดงความยินดีต่อผู้ต้องขังที่ได้รับโอกาสหรือสวัสดิการจากกรมราชทัณฑ์ รวมทั้งยินดีต่อผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัว ซึ่งเป็นการเสริมสร้างกำลังใจให้ผู้ต้องขังปรับปรุงตนเอง ด้านอุเบกขา ความวางใจเป็นกลาง เจ้าพนักงานปฏิบัติต่อผู้ต้องขังด้วยความเป็นธรรม เท่าเทียม

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 สรุปองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัยเรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประตูเรือนจำกลางนครราชสีมา อธิบายได้ว่า เรือนจำกลางนครราชสีมา เมื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประตูเรือนจำกลางนครราชสีมา อาศัยดำเนินการส่งเสริมประกอบด้วย ด้านการเปิดปิดประตูเรือนจำ ปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างเคร่งครัด การเปิด-ปิดประตูทุกครั้งต้องเป็นไปตามคู่มือปฏิบัติงานประจำประตูเรือนจำ โดยคำนึงถึงระดับความเสี่ยงและประเภทของประตู (ประตูหลัก, ประตูชั้นใน, ประตูนิรภัย) อย่างเคร่งครัด ด้านการตรวจสอบการเข้าและออก จัดระบบระเบียบ กำหนดจุดตรวจสอบที่ชัดเจน (จุดผ่านเข้า-ออก) และแยกประเภทของผู้เข้า-ออก เช่น เจ้าหน้าที่ ผู้ต้องขัง หรือบุคคลภายนอก การใช้เทคโนโลยี ติดตั้งระบบสแกนลายนิ้วมือ สแกนใบหน้า หรือระบบบัตรประจำตัวอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อยืนยันตัวตนแม่นยำและรวดเร็ว ดำเนินการได้เพียงบางจุดด้านการปฏิบัติต่อบุคคลภายนอก การตรวจสอบละเอียด ใช้หลักการ "Search & Seizure" โดยตรวจสอบสิ่งของทุกชิ้นที่ผ่านประตูเรือนจำ ทั้ง

ของเจ้าหน้าที่ ผู้ต้องขัง และผู้มาติดต่อ การจัดทำบัญชีควบคุม บันทึกการลงชื่อของต้องสงสัยหรือต้องห้าม พร้อมทั้งแจ้งส่วนงานเกี่ยวข้องดำเนินการตามกฎหมาย การอบรมเจ้าหน้าที่ เสริมทักษะการสังเกตและการใช้อุปกรณ์ตรวจสอบ เครื่องสแกนวัตถุระเบิด ด้านการควบคุมยานยนต์เข้าไปในเรือนจำ การให้ข้อมูลที่ชัดเจน จัดทำป้ายประกาศ แผ่นพับ หรือสื่อดิจิทัล แจ้งกฎระเบียบการเข้า-ออก ข้อห้าม และขั้นตอนการปฏิบัติแก่ผู้มาติดต่อล่วงหน้า การสื่อสารเชิงรุก เจ้าหน้าที่ต้องอธิบายขั้นตอนด้วยภาษาสุภาพ เข้าใจง่าย และตอบข้อซักถามอย่างตรงประเด็น เพื่อลดความขัดแย้งหรือความเข้าใจผิด การสร้างทัศนคติที่ดี โดยการ ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ด้านการบริการ เพื่อให้ผู้มาติดต่อรู้สึกได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรมการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประตู่เรือนจำกลางนครราชสีมา นำหลักอิทธิบาท 4 มาเป็นกรอบคุณธรรมในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ฉันทะ ความพอใจ วิริยะ ความเพียร จิตตะ เอาใจใส่ วิมังสา ความไตร่ตรอง โดยฉันทะ ความพอใจเป็นธรรมในการมีความรู้สึกผูกพันกับหน่วยงานของตนเอง ความรักในงาน ความพอใจในสิ่งที่ตนเป็นจุดหมายของงานมองเห็นคุณค่าและความดีงามของงานนำมาบูรณาการกับบริบทเรือนจำกลางนครราชสีมา การมีความตั้งใจที่จะทำงานให้สำเร็จโดยไม่ย่อท้อ การปฏิบัติงานต้องเผชิญกับความซ้ำซาก วิริยะ ความเพียร เพียรระวังไม่ให้ความผิดพลาดเกิดขึ้นในหน้าที่ จิตตะ เอาใจใส่ การเอาใจใส่ฝึกฝนในกิจที่ทำ ไม่วางธุระ มีจิตแน่วแน่จดจ่ออยู่กับสิ่งที่ทำ การมีสมาธิและจดจ่อกับงานที่ทำอยู่ รักษาความตื่นตัวและความคมชัดทางจิตใจในการปฏิบัติหน้าที่เฝ้าระวังและควบคุมประตู วิมังสา ความไตร่ตรอง การวางแผนการทำงานอย่างรอบคอบ มุ่งเน้นการพัฒนาปัญญาในการคิดวิเคราะห์ พิจารณา หาเหตุผล และตรวจสอบความถูกต้องของการทำงานอย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย
 - 1) เรือนจำกลางนครราชสีมาควรกำหนดแนวทางพัฒนางานประตู่เรือนจำกลางนครราชสีมา
 - 2) เรือนจำกลางนครราชสีมาควรปรับระบบประตู่เรือนจำและจุดปฏิบัติงานลดความเครียดเจ้าหน้าที่
 - 3) ควรใช้ AI ส่งเสริมการปฏิบัติงานประตู่เรือนจำกลางนครราชสีมาและการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่
2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ
 - 1) เจ้าพนักงานเรือนจำเรือนจำกลางนครราชสีมาควรพัฒนาคู่่มือปฏิบัติการงานประตู่เรือนจำ
 - 2) เจ้าพนักงานเรือนจำกลางนครราชสีมาควรอบรมเชิงปฏิบัติการสำรวจบริเวณรอบประตูด้วยสายตาและผ่านกล้องวงจรปิดเพื่อความมั่นใจว่าปลอดภัยและไม่มีผู้ต้องขังแอบแฝง
 - 3) เจ้าพนักงานเรือนจำกลางนครราชสีมาควรพัฒนาเวรส่งและเวรรับต้องร่วมกันตรวจสอบสภาพประตูระบบล็อก และระบบกล้องวงจรปิด ณ จุดปฏิบัติงานจริง เพื่อยืนยันความพร้อมใช้งานและความถูกต้องของข้อมูล
3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป
 - 1) ควรทำการศึกษาเรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรมรูปแบบปฏิบัติการงานประตู่เรือนจำ
 - 2) ควรทำการศึกษาเรื่อง พัฒนาชุด AI การส่งเสริมปฏิบัติการงานประตู่เรือนจำ

3) ควรทำการศึกษาเรื่อง การประยุกต์สารานุกรมพัฒนาการปฏิบัติงานประตู่เรือนจำกลาง นครราชสีมา

เอกสารอ้างอิง

กรมราชทัณฑ์. (2565). *คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่เรือนจำ*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกิจการเรือนจำ

สุภกิจ เจริญเวชและคณะ. (2556). *คู่มือ การประเมินผลการปฏิบัติราชการ ตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ระดับเรือนจำ/ทัณฑสถาน/สถานกักขัง/สถานกักกัน*. นนทบุรี : กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมราชทัณฑ์.

มณฑล ชันกลีกรรม (2554). “ปัจจัยความสำเร็จในการบริหารระบบการควบคุมผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน เขต 6”. *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

เรือนจำกลางนครราชสีมา. (2568). *รายชื่อบุคลากรเรือนจำกลางนครราชสีมา ปี 2568*. นครราชสีมา : เรือนจำกลางนครราชสีมา.

จำสับเอกธงชัย ทองคำ. (2563). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม”. *วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิชารัฐประศาสนศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

กองบริหารทรัพยากรบุคคล กรมราชทัณฑ์. (2562). *การบริหารจัดการบุคลากรกรมราชทัณฑ์ที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม*. กองบริหารทรัพยากรบุคคล กรมราชทัณฑ์ : กรมราชทัณฑ์.

คมสัน สุขฤทธิ์และคณะ. (2564). “คุณภาพชีวิตการทำงานของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์เขต 4”. *การประชุมวิชาการระดับชาติด้านการบริหารกิจการสาธารณะยุคดิจิทัล ครั้งที่ 5*. บัณฑิตวิทยาลัย : วิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.

กองการเจ้าหน้าที่ กรมราชทัณฑ์. (2559). *การประเมินความพึงพอใจและความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรกรมราชทัณฑ์*. กองการเจ้าหน้าที่ กรมราชทัณฑ์ : กรมราชทัณฑ์.

กองบริหารทรัพยากรบุคคล กรมราชทัณฑ์. (2561). *ค่านิยมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมราชทัณฑ์*. กองบริหารทรัพยากรบุคคล กรมราชทัณฑ์ : กรมราชทัณฑ์.

วสันต์ โพธิ์วิบูล. (2568). “การประยุกต์หลักพรหมวิหารธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทเจ้าพนักงานเรือนจำในการปกครองผู้ต้องขังเรือนจำ ทัณฑสถาน ในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา”. *สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row.